

Aan:

Ministerie van Justitie en Veiligheid
t.a.v. de heer Grapperhaus
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Betref:

ontwikkeling, beschikbaarheid en toepassing van encryptie

Amsterdam, 7 februari 2020

Geachte heer Grapperhaus,

Precies een maand geleden nodigde burgerrechtenorganisatie Bits of Freedom u uit voor een gesprek over het standpunt van het kabinet op het gebruik van encryptie. Hierover is onduidelijkheid ontstaan naar aanleiding van een aantal van uw recente uitspraken. Bits of Freedom's uitnodiging is tot op heden onbeantwoord gebleven, terwijl de zorgen in het maatschappelijk middenveld toenemen dat het standpunt over encryptie mogelijk herzien zal worden.

De ondertekenaars van deze brief, organisaties die opkomen voor het algemeen belang, vinden het onverantwoord dat u slechts met een beperkte groep belangenbehartigers spreekt over het kabinetsbeleid met betrekking tot de toepassing van encryptie. De organisaties dringen er op aan om ook de fundamentele rechten van mensen goed in overweging te nemen bij de discussie over versleuteling en hiertoe de juiste experts te raadplegen.

Het kabinet stelt terecht dat encryptie "de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en het communicatiegeheim van burgers [ondersteunt] doordat het hen een middel biedt om de vertrouwelijkheid en integriteit van persoonsgegevens en communicatie te beschermen." Het standpunt benoemt daarbij, naast economische belangen, ook een veelvoud aan maatschappelijke belangen. Het kabinet beschrijft de bijdrage van encryptie voor de belangen van burgers en de vrijheid van meningsuiting, en die voor "beroepen met een belangrijke democratische functie zoals journalisten". Kortom, het kabinet erkent dat encryptie een grote meerwaarde heeft voor de digitale economie, maar ook van grote waarde is voor het algemene belang. Onder organisaties die opkomen voor het algemeen belang is onrust ontstaan omdat uw recente uitspraken op bepaalde punten tegenstrijdig zijn met het hierboven omschreven kabinetsstandpunt.

Voor zover bij de ondertekenaars bekend bent u in gesprek met een groot aantal vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en van de overheid, en een aantal andere deskundigen. Zo sprak u eerder met vertegenwoordigers van een groot

deel van de informatietechnologiesector, waaronder Google, Facebook en NLdigital. Voor dat gesprek waren ook de Korpschef van de Nationale Politie, de directeur van de SIDN en een vertegenwoordiger van de Betaalvereniging Nederland betrokken. Half februari spreekt u ook met een academicus van de Universiteit van Amsterdam, een lid van een van de toezichhouders op de AIVD en MIVD, een lid van de Cyber Security Raad én de Chief Internet Technology Officer van de Internet Society.

In deze lijst gesprekspartners ontbreekt een belangrijke vertegenwoordiging: die van het maatschappelijk middenveld. U spreekt, voor zover ons bekend, met geen enkele organisatie die opkomt voor de rechten en vrijheden van burgers, mensen, consumenten, advocaten, activisten of journalisten. De ondertekenaars van deze brief vinden het onverantwoord dat u deze groepen negeert - zeker als de kans bestaat dat u het standpunt over encryptie wilt herinterpreteren of zelfs afzwakken. Het belang van encryptie is immers enorm en draagt bij aan de bescherming van alle deelnemers in onze maatschappij én de bescherming van vrijheid in onze democratische rechtstaat.

De ondertekenaars van deze brief verzoeken u dan ook vriendelijk doch dringend om vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld te raadplegen alvorens u een nieuwe kabinetspositie inneemt ten opzichte van de ontwikkeling, de beschikbaarheid en het gebruik van encryptie. We verzoeken u bovendien, in navolging op Bits of Freedoms verzoek, om een gesprek waarin u uw recente uitspraken met betrekking tot het gebruik van encryptie toelicht. Tenslotte vragen we u om, mocht er volgens u inderdaad een probleem bestaan dat zou nopen tot heroverweging van het standpunt, een heldere omschrijving van dat probleem te delen.

Met vriendelijke groet en in afwachting van een reactie,

- Evelyn Austin, directeur Bits of Freedom
- Wilma Haan, voorzitter Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ)
- Olof King, Directeur Belangenbehartiging Consumentenbond
- Jelle Klaas, litigation director Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM)
- Merel Koning, Senior Policy Advisor Technology and Human Rights Amnesty International
- Leon Willems, directeur Free Press Unlimited

Correspondentie

p/a Bits of Freedom
t.a.v. Rejo Zenger
Prinseneiland 97hs
1013 LN Amsterdam